

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ.

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน บนสังคมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโต

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง ด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบปัญหาคืออะไร

เนื่องจาก ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการกำกับ ดูแลการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน มีการใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเป็นฐานอำนาจในการออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับดังกล่าวมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปหลายครั้ง ส่งผลให้บทบัญญัติบางประการไม่เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งกฎหมายเดิมมีความยุ่งยาก ซับซ้อนในเรื่องของการอนุญาต การรายงาน และการจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ส่งผลให้มีการสร้างภาระให้ผู้ประกอบการเกินความจำเป็น อีกทั้ง กฎหมายในเรื่องดังกล่าวนี้ยังมีการเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามด้วย และในประการที่สำคัญตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาภาครัฐพบว่าผู้ประกอบการโรงงานยังมีปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาการลักลอบทิ้งซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง กรณีนี้จึงเห็นได้ว่ากฎหมายเดิมยังไม่สามารถป้องกันปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขประกาศฉบับเดิม เพื่อลดปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ รวมทั้งลดภาระและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการโรงงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการสมควรที่จะต้องมี การออกประกาศฉบับนี้

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เพื่อให้การจัดการสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงงานหรือที่เกิดขึ้นในโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเป็นไปตามหลักวิชาการ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทาง รวมถึงเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วภายใต้กฎหมายว่าด้วยโรงงานให้มีการจัดการที่ถูกต้อง หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลกฎหมายว่าด้วยโรงงานจึงต้องดำเนินการในเรื่องนี้

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงงานได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพิ่มความสามารถในการควบคุม กำกับ ดูแล สนับสนุนผู้รับจัดการที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพ ป้องกันปัญหาการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการโรงงาน ลดความซ้ำซ้อนของการจัดทำข้อมูลและการรายงานต่าง ๆ แต่ยังคงไว้ซึ่งสาระสำคัญต่าง ๆ ที่ต้องการควบคุม ตามที่ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนด (ร่าง) ประกาศกระทรวงฉบับนี้ ได้นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายหรือเป็นผู้รับผิดชอบ Polluter Pays Principle มาใช้เต็มรูปแบบ โดยกำหนดความรับผิด (Liability) ตั้งแต่ต้นทางโรงงานผู้ก่อกำเนิดไปจนกว่าสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วจะได้รับการจัดการจนเสร็จสิ้น ซึ่งต่างจากเดิมที่ความรับผิด (Liability) จะสิ้นสุดเมื่อโรงงานผู้รับจัดการได้รับมอบสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วเท่านั้น อีกทั้ง ยังเป็นการลดกระบวนการอนุญาต การให้ความเห็นชอบการจัดการสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วภายในโรงงาน โดยเน้นให้ผู้ประกอบการรายงานข้อมูลหรือรับรองตนเองเท่าที่จำเป็นผ่านระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ จะใช้การกำกับดูแลร่วมกับการใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence; AI)

๓. การแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

การติดตาม กำกับ ดูแลการจัดการสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วและการประกอบกิจการโรงงานอย่างใกล้ชิด และมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาได้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วในปัจจุบัน บางส่วนมีการประยุกต์มาจากกฎหมายของสหภาพยุโรปและมลรัฐแคลิฟอร์เนีย แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้หรือไม่สอดคล้องกับสภาพอุตสาหกรรมของประเทศไทย

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

๕.๑ พระราชบัญญัติวัดอุณหัตถราช พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕.๒ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

(ร่าง) ประกาศกระทรวงฉบับนี้ อาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล หรือเกิดภาระต่อผู้ประกอบการกิจการโรงงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว เช่น การยื่นคำขออนุญาต การรายงานข้อมูล ภาระความรับผิดชอบ และโทษทางอาญา แต่การจำกัดสิทธิดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวมซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะ

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

(ร่าง) ประกาศกระทรวงฉบับนี้ กำหนดให้มีผลใช้บังคับวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เว้นแต่ความในข้อ ๑๓ และข้อ ๒๒ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เพื่อให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานได้มีเวลาและโอกาสในการเตรียมความพร้อม เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับผู้ประกอบการกิจการโรงงานที่ได้ดำเนินการต่าง ๆ ไว้แล้วในช่วงเวลาก่อนวันที่ (ร่าง) ประกาศกระทรวงมีผลใช้บังคับ (ร่าง) ประกาศกระทรวงนี้ได้มีการกำหนดบทเฉพาะกาลไว้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว เพื่อมิให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานที่ได้ดำเนินการอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ ได้รับผลกระทบจากการออกประกาศกระทรวงนี้

อย่างไรก็ตาม (ร่าง) ประกาศกระทรวงฉบับนี้ ยังคงมีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกับประกาศฉบับเดิม ซึ่งผู้ประกอบการกิจการโรงงานและผู้ที่เกี่ยวข้องยังคงใช้กระบวนการค้นคว้าบางส่วนได้

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) ทำให้การจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงงานได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยผู้รับจัดการที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพ

(๒) ป้องกันปัญหาการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน และสิ่งแวดล้อม

(๓) อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ลดความซ้ำซ้อนของการจัดทำข้อมูลและการรายงานต่าง ๆ

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามข้อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

(๑) กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด.....วัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เพื่อให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานได้มีเวลาและโอกาสในการเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย

(๒) จัดทำคู่มือการพิจารณาอนุญาตของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การพิจารณามีมาตรฐาน ลดการใช้ดุลยพินิจ

(๓) การเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการกิจการโรงงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการจัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับ (ร่าง) ประกาศกระทรวงฉบับดังกล่าว

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตาม (ร่าง) ประกาศกระทรวงดังกล่าว ผ่านช่องทางการสื่อสารของกรมโรงงานอุตสาหกรรม เช่น เว็บไซต์ Facebook โทรศัพท์ ฯลฯ

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไป

การดำเนินการให้เป็นไปตาม (ร่าง) ประกาศกระทรวงฉบับนี้ ไม่ส่งผลกระทบต่องบประมาณ หรือ อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น เนื่องจากหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายเดิมอยู่แล้ว

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เป็นการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืนสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้ และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชน เกิดมูลค่าการลงทุนและเกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจ

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ลดข้อร้องเรียนและผลกระทบระหว่างโรงงานกับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

ลดปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย และเป็นการควบคุม กำกับดูแลให้สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วจากการประกอบกิจการได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามหลักวิชาการ

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นที่ใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

การจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว มีความจำเป็นจะต้องมีการพิจารณาถึงชนิด สมบัติและลักษณะที่แสดงถึงสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วนั้น ๆ เพื่อกำหนดประเภท ชนิด และรหัสของเสีย รวมถึงต้องมีการพิจารณาถึงผู้รับจัดการที่มีความสามารถในการรับจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วชนิดนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้รับจัดการได้รับอนุญาต ก่อนการส่งสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วจากผู้ออกำเนิตไปยังผู้รับจัดการ เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วอย่างถูกต้องตามข้อกำหนด หลักวิชาการ และมีมาตรฐาน ซึ่งเป็นหลักการป้องกันล่วงหน้า (Pre Caution) อันจะเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน และสิ่งแวดล้อมที่อาจได้รับผลกระทบ โดยการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพิจารณาอนุญาต การแจ้งข้อมูล และการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มี

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจกรรมทางปกครอง

เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดในภาคอุตสาหกรรมมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ.....

(นายศุภกิจ บุญศิริ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

วัน/เดือน/ปี ที่จัดทำ..... ๖ มี.ค. ๒๕๖๖

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	กองบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นางสาวจิตติยา ชูทอง วิศวกรชำนาญการพิเศษ
หมายเลขติดต่อ	๐ ๒๔๓๐ ๖๓๐๗ ต่อ ๑๖๐๘
อีเมล	jittiya.c@diw.mail.go.th